

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/2079
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.4.2024/40
Karar Numarası : 2024/361
Başvuran : B. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuran hakkında alınan tehlikeli hükümlü statüsü kararının kaldırılması talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda iken kendisine ısrarlı biçimde zarar vermesi sebebiyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamına alındığını, bu şekilde de başka bir ceza infaz kurumuna naklinin gerçekleştiğini,

b. Bulunduğu Kurumda, 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında cezasını infaz etmekte olduğunu, açık ceza infaz kurumuna ayrılma veya denetimli serbestlik uygulamalarından 9'uncu maddenin üçüncü fıkrası statüsünde cezasını infaz ettiği için yararlanamadığını,

c. Sırf kurumdan naklinin yapılması amacıyla hakkında ilgili Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında cezasının infaz edilmesi yönünde karar verildiğini, bu uygulamanın adaletsiz olduğunu ve kaldırılması gerektiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın infaz dosyasında; başvuranın 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 3'üncü fıkrası uyarınca Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/04/2013 tarihli ve ... sayılı emirleri doğrultusunda 09/04/2013 tarihinde Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan "9 yıl 32 ay hapis cezası" ile İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edildiğinin ve güvenlik nedeniyle Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün talimatı doğrultusunda Kayseri 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 25/2/2018 tarihinde Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil geldiğinin belirtildiği,

b. Başvuranın Kuruma geldiği tarihten itibaren birden fazla kez disiplin cezası aldığı ve disiplin cezasını en son 10/09/2022 tarihinde infaz ettiği, başvuranın 09/04/2013 tarihinde İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, 25/2/2018 tarihinde Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

İnfaz Kurumuna nakil geldiği, anılan tarih itibarıyla başvuranın yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda kalan toplam cezasının 1/3 ünü infaz etmiş olduğu ve iyi hal gösterdiğinin anlaşıldığı belirtilmiş olup ilgili belgelerin Adana Cumhuriyet Başsavcılığına sunulduğu belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvurana iletilen yazıya, başvuran tarafından yanıt verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek."

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir.

a) Kurumun görev alanına girip girmediği,"

7. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddia ve talepleri, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Cezaevlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve

disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlandırılmaktadır (AİHM, Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

11. Başvuran, haksız bir şekilde 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca "tehlikeli hükümlü" statüsünde cezasının infaz ettirildiğini iddia etmektedir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün talimatları doğrultusunda işlemlerin gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

12. 5275 sayılı Kanun'un "Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir: "*Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar bu kurumlara gönderilirler.*" Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Hapis cezalarının infaz edileceği kurumlar*" başlıklı 5'inci maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir: "*Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar, idare ve gözlem kurulunun kararı ve Bakanlık onayı ile yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler. Yüksek güvenlikli kurumlarda kalmakta olup kanun hükümlerine göre etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanan hükümlüler, ceza süresine bakılmaksızın, Bakanlık onayı ile diğer kurumlarda barındırılabilir.*"

13. Bir mahpusun tehlikeli hükümlü statüsünde olup olmadığına ilişkin karar, ilgili mevzuat uyarınca İdare ve Gözlem Kurulu kararı ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün onayı ile alınmaktadır. Söz konusu işlemler Genel Müdürlük ile İdare ve Gözlem Kurulunun takdirinde olup Kurumumuzun bu konuda yapacağı bir tasarruf bulunmamaktadır. Bu kapsamda Kurumumuzun görev alanına girmediği değerlendirilen başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

18/4/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye